

Upp till kamp mot skogsbränderna

Av länsbrandinspektören överstelöjtnant H. Forssman.

Våren står för dörren, åtminstone i Sveriges sydliga och mellersta trakter, och med denna årstids inträdande blir risken för skogsbränder aktuell. De förluster som därigenom uppkomma och de arbetstimmar, som vid skogsbrandsläckning gå förlorade för annan verksamhet, böra i möjligaste mån hållas nere genom att lämpliga motåtgärder i god tid vidtagas.

Brandförsvarets och därmed även skogsbrandförsvarets organisation måste på många håll tagas upp till ny prövning med hänsyn till den nybildning av storkommuner, som tillämpas fr. o. m. innevarande år. Vid denna omorganisation bör i allmänhet den förutvarande indelningen i skogsbrandrotar eller brandkretsar bibehållas. I de fall, där sådan indelning icke förekommer, kan det i en nybildad storkommun måhända vara lämpligt, att var och en av de förutvarande delkommunerna bildar en brandkrets.

I landets södra och mellersta delar torde i allmänhet brandchefen svara för allt brandförsvaret inom kommunen, under det att norröver en brandfogde i regel är chef för skogsbrandförsvaret. I förra fallet kan det i skogrika kommuner vara lämpligt att en vice brandchef under brandchefen sköter skogsbrandförsvaret, om brandchefen själv icke är skogsakkunnig.

Enligt normalbrandordningarna skall i den uttagna reservbrandstyrkan förutom för bygdebrandförsvaret finnas särskild personal för

skogsbrandförsvaret, nämligen uppåddare, skogsbrandförmän och beredskapsmän. De sistnämnda böra i varje kommun eller brandkrets utgöra en mindre styrka, som vid tillbud till skogsbrand snabbt kunna utrycka, försedda med lämpliga verktyg. En sådan grupp kan genom ett hastigt ingripande åstadkomma ett resultat, som kan vara av avgörande betydelse. Dessa beredskapsmän böra därför bibehållas i de brandordningar, som nu utskrivs för de nybildade storkommunerna.

Förutom den personal, som är uttagen till reservbrandstyrkan böra skogsbrandrullor upprättas över övriga personer inom kommunen, som äro släckningsskyldiga — 16 till 65 år — och för skogsbrandsläckning lämpliga. Dessa förteckningar, som överlämnas till skogsbrandförmän och uppåddare, böra kontrolleras och kompletteras nu, innan den tid kommer, då skogsbränder kunna befaras.

Det är emellertid icke tillräckligt att erforderlig personal uttages, den bör också erhålla utbildning i skogsbrandsläckningens taktik och teknik. För befälsutbildningen svarar Statens Brandskola genom de kurser, som årligen anordnas i de olika länen. Anslagen medgiva emellertid icke att samtliga kommunens skogsbrandbefäl övas årligen vid dylika kurser och detta är icke heller nödvändigt.

I kommunernas brandordningar föreskrives emellertid att reservbrandstyrkan, alltså även

de, som äro uttagna för skogsbrandförsvaret, skola övas i landskommuner minst 2 gånger om året samt i städer, köpingar och municipal-samhällen minst 4 gånger årligen. Det är att märka att denna bestämmelse icke gäller övriga i skogsbrandrullan upptagna släckningsskyldiga, som endast skola kallas vid skogsbrandsläckning.

Övningsprogram.

Här är ett exempel på hur dylik utbildning med den uttagna skogseldsläckningspersonalen kan anordnas.

1. Allmänna bestämmelser för skogsbrandförsvaret:

brandlagen § 1—4, 6, 9—15, 17, 19,
brandstadgan § 6—8, 29, 30, 31, 40—42,
normalbrandordning I (samordnat brandförsvaret) § 3 mom. 3, § 5—18, 40, 45—50,
normalbrandordning II (särskild skogsbrandfogde förordnad) § 3 mom. 3, § 5—19, 41, 46—51,

normalbrandordning för stad motsvarande paragrafer.

2. Brandförsvarets och då särskilt skogsbrandförsvarets organisation inom egen kommun. Genomgång av skogsbrandrullorna.

3. Allmänna grunder för skogsbrandsläckning.

4. Praktisk demonstration av redskap och deras användning.

5. Orientering angående större skogsområden inom kommunen, särskilt med hänsyn till vägar, telefonledningar, samlingsplatser för släckningsmanskap, försvarslinjer, vattentillgångar och upplag av redskap. För underlätande av förflyttning inom området kan vara önskvärt att bilar eller cyklar stå till förfogande.

6. Praktisk övning i bedömning och ordergivning.

7. Samövning med brandkår.

8. Om möjligt praktiska övningar i samband med hyggesbränning eller i brist härpå gräsbränning.

Det är möjligt att samtliga ovan angivna övningsmoment icke medhinnas under de två övningar som äro fastställda för landsbygdens reservbrandstyrkor. I så fall kunna dessa övningar planmässigt fördelas på två år. Det bör emellertid framhållas att väl planlagda och utförda

praktiska övningar äro mest värdefulla och därför böra gå i första hand.

Dessa övningar ledas av brandchefen, skogsbrandfogden eller annat lämpligt brandbefäl. Vid något tillfälle bör därvid samövning ske med kommunens brandkår, vilket alltid väcker deltagarnas intresse. De brandkårsövningar, som ledas av brandkonsulent, kunna lämpligen ibland avse samarbete mellan brandkår och skogsbrandsläckningsstyrka.

I detta sammanhang bör brandkärernas arbete vid skogsbrandsläckning något beröras. På en del håll har man nog sedan gammalt haft den uppfattningen, att brandkärernas insats vid skogsbrandsläckning skulle vara av ganska ringa värde. Så är emellertid numera icke fallet, beroende på att brandkårsutrustningen nu är en helt annan än förr. Tillkomsten av ryggburna motorsprutor, smalslang och jeepar för att icke tala om den moderna lätta skogsbrandsläckningsmaterielen, har helt ändrat situationen. Detta får väl även erkännas av den mest fanatiskt inbitne motståndare till brandkärernas insättande på skogsbrandsläckningsfronten.

En annan missuppfattning, som bör bemötas, är den att en brandkår icke lämpligen kan insättas för skogsbrandbekämpning, om vattentillgång saknas. Nu är det ju så att en modernt utrustad brandkår medför en viss mängd vatten, som genom jeep kan framföras även i terräng. Men även om brandkären icke kan få tag på en droppe vatten, kan dess insättande vid skogsbrand i alla fall vara av stort värde. Här har förut talats om beredskapsgrupper med snabb utryckning. I det fallet har ju en brandkårsavdelning stora möjligheter, och otaliga gånger varje år i vårt land slås på en kort stund grynde skogsbränder ner av en handfull brandmän med enkla redskap. I varje fall bör en brandkår vid skogsbrandsläckning hållas tillsammans som en enhet med bestämd uppgift och icke spridas ut på olika fronter. Skulle skogsbrandbefäl saknas, kan det dock kanske vara lämpligt att sätta in en del brandmän såsom skogsbrandförmän. Beträffande sammanhållning av styrkan gäller detta även för militär trupp, som är beordrad till brandplatsen. Även den bör få en viss bestämd uppgift att fylla.

Materiel.

Under beredskapsåren upplade staten en del redskapsdepåer för skogsbrandsläckning. Enligt statsmakternas beslut skola dessa depåer nu

överlämnas till vissa kommuner med villkor att materieln skall väl vårdas och underhållas samt att förkommen eller skadad materiel snarast skall ersättas. Kommun, som tilldelats materiel, är skyldig att tillfälligt utlåna densamma till närbelägen kommun för eldsläckning efter framställning härom av brandchef eller annan för brandförsvaret ansvarig person inom kommunen med villkor att materieln ersättes om den förstöres. Det kan vara skäl för brandchefer och skogsbrandfogdar att anteckna sig till minnes och delgiva sina underlydande, var närmaste dylik depå finnes. Vad de kommunala redskapsdepåerna beträffar bör tagas i övervägande, huruvida dessa böra sammanföras till en eller ett par centralt belägna platser i nybildade storkommuner.

Jämte de mera vanliga redskapen bör i dylika depåer finnas tillgång till röjningsknivar, strilkannor och stålkvastar samt tändningsmedel bestående av luntor av näver. I depån bör även finnas förbandslåda. Förutom de redskap, som förvaras i dessa depåer, har man ju användning av brandkärernas utrustning med lätta motor-

sprutor och blockpumpar med smalslang. Under större förhållanden kan det för röjning av brandgator vara lämpligt att använda motorsågar under förutsättning att det finns folk, som kan betjäna dem. Även jordbrukstraktorer kunna i vissa fall tagas i anspråk för röjningsarbeten.

För att tillgängliga verktyg skola användas på rätt sätt erfordras lämplig teknik. I syfte att utvärdera ändamålsenliga metoder tillsattes år 1942 den statliga skogsbrandsläckningskommittén, som efter verkställd utredning avlämnade sitt betänkande år 1946. En sammanställning av skogsbrandsläckningskommitténs erfarenheter återfinnes i en broschyr benämnd Skogsbrandsläckningens teknik. Den användes vid undervisningen vid de av Statens Brandskola anordnade skogsbrandkurserna och är även en god handledning vid utbildning av den inom kommunerna uttagna skogsbrandsläckningspersonalen. Broschyren kan rekvideras hos Svenska Brandkärernas Riksförbund.

Släckningsmetoder.

Såsom för flertalet skogsbrandsläckningsbefäl torde vara bekant framhållas i denna handledning fördelen av att i stället för direkt besprutning på eiden använda tillgänglig vattenmängd för nedfuktning av vattenbälten framför eldbandet, alltså indirekt släckning. Därvid erfordras endast små vattenmängder per ytenhet, om vattnet sprides jämnt, varvid är av stor vikt att det finfördelas. En uppenbar fördel med denna släckningsmetod är att arbetet ej behöver ske så nära brandfronten att det försväras av rök och hetta.

Kontrollerad avbränning av det brännbara materialet i terrängen framför skogsbranden, s. k. skyddsavbränning, är ett annat sätt att åstadkomma ett hinder av obrännbart material. Denna metod ger ett förhållandevis brett eldhinder och användes därför huvudsakligen mot stora och häftiga bränder. Om denna metod av någon anledning icke är möjlig att tillämpa bör vid sådana tillfällen direktsläckning användas. Särskilt är detta nödvändigt om det är fråga om toppbrand. Det går att med kraftiga strålar stoppa en sådan brand på den begränsade frontslänglängden medger.

Vid talrika skogsbrandsläckningskurser under de senaste åren har instruktion meddelats angående fördelarna med de indirekta släckningsmetoderna, men det oaktat är det ytterst

RUNDVÄVD LINNEBRANDSLANG

i alla förekommande dimensioner och för olika behov.

Snabb leverans från mycket leveranskraftig modern fabrik

Generalagent och importör:

KULL & HALLBERGS HANDELSAKTIEBOLAG

HALMSTAD

Tel. Namnanrop

'Kull och Hallberg'

STOCKHOLM

Karlbergsvägen 20

Tel. 307307, 307315

sällan, som de komma till praktisk användning vid släckning av skogsbränder. Anledningen härtill torde vara, att släckningsledaren redan från början blir så upptagen av släckningsarbetet, att han icke får någon överblick över situationen och så faller man automatiskt in i den urgamla släckningsmetoden med ruskor, som i svårare fall ofta ger ett klen resultat och som i varje fall är för släckningsmanskapat mycket ansträngande.

Innan släckningsstyrkan insättes bör därför släckningsledaren nog göra klart för sig, i vilken terrängavskärning han bör ordna sitt brandförsvar och vilka åtgärder som där kunna vidtagas för att med stöd av terrängen få ett lämpligt skyddsområde, som gör det möjligt att stoppa branden. Därvid måste han taga hänsyn till att det i regel tar avsevärd tid innan tillkallad förstärkning kan ingripa på brandplatsen. Därför blir det ibland nödvändigt att draga försvarslinjen något tillbaka.

Att iakttaga vid storbrand.

Nu kan man fråga, under vilka förhållanden uppkommer storbrand i skog? Härpå blir svaret att risk föreligger under långvarig torkperiod, varvid marken och terrängbeklådningen uttorkats och luftens vattenhalt är ringa. Verklig fara föreligger dock endast då under sådana förhållanden stark vind råder. Det är faktiskt icke under så många dagar på året i detta land, som risk finnes för dylika storbränder. Under sådana dagar kan det var skäl att hålla skärpt beredskap, vilket också sker på många håll i skogrika trakter.

Brandbefälet har stöd för sådana åtgärder genom följande bestämmelser i normalbrandordningarna, därest de äro införda i kommunens brandordning:

"Brandchefen (skogsbrandfogden) åligger att tillse att erforderlig skogsbrandbevakning ordnas på tillfredsställande sätt."

Vidare föreskrives att "när särskilda omständigheter därtill föranleda, exempelvis stark torka, storm eller dylikt äger brandchefen på kommunens bekostnad anordna den vakthållning mot eldfara, som kan anses nödig".

Om eld uppkommer i storskogen under sådana särskilt brandfarliga dagar, föreligger alltså fara för storbrand och släckningsledaren måste ha klart för sig, att stora släckningsstyrkor redan från början måste insättas för att få övertaget. Underlåtes detta komma förstärkningarna att insättas droppvis undan för un-

dan, vilket gör att den frambrutande elden blir övermäktigt och steg för steg tvingar det uttröttade släckningsmanskapat tillbaka.

I de fall, då släckningsledaren icke har erforderlig vana att föra befäl över större styrkor bör särskild befälhavare tillsättas, vilket ofta kan ske genom överenskommelse. Jämlikt § 8 och 31 i brandstadgan äger länsstyrelsen förordna särskild befälhavare, då brand tagit eller hotar att taga större omfattning.

Vid storbrand är det av vikt att släckningsledaren hela tiden väl håller sig underordnad om läget. I annat fall kan han riskera att icke behärska situationen. För ledningen erfordras tillräckligt antal medhjälpare, bilar och motorcyklar för transporter, ordergivning och rapportering och om möjligt goda telefonförbindelser. Vid större förhållanden är kortvågsradio till mycket god hjälp.

Av stor betydelse för släckningsledaren är att erhålla kraftigt understöd av ortens polischef. Åt denne kan bl. a. uppdragas följande åtgärder: avspärning av till brandplatsen ledande vägar, anskaffande av förstärkning genom släckningsskyldiga i egen eller angränsande kommuner, brandkärer eller militär trupp. Även kan han biträda med ordnande av förplägnad. Endast om alla krafter på detta sätt samverka kan man nå ett gott resultat.

Risk för återuppblossande.

I en del fall händer det att skogsbränder av större mått pågå under flera dygn, vilket stundom torde bero på att släckningsledaren på grund av bristande erfarenhet underskattar faran. Det kan därför vara angeläget att något beröra dessa förhållanden.

Såsom förut framhållits är skogsbrandens häftighet bl. a. beroende av värmen, luftens fuktighet samt vindens styrka. Detta medför att skogsbrändernas styrka under i övrigt likartade förhållanden är störst omkring kl. 15.00. I den mån värmen och vindstyrkan mot natten avtar och luftens fuktighet ökas, dämpas brandens våldsamhet och fram mot morgonen kan man i många fall få den uppfattningen, att branden är släckt och saken klar. En vid förhållandena ovan befälhavare kan då förledas till att underlåta att skaffa fram släckningsmanskapat till erforderlig styrka eller rent av hemförlöva en del av släckningsmanskapat.

En sådan felbedömning kan emellertid få svåra följder. När morgonbrisen kommer och

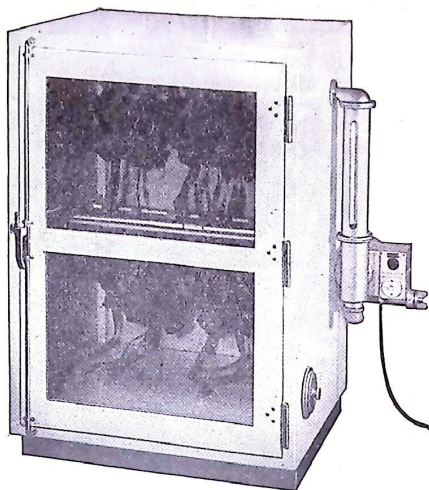
DESINFEKTIONS- skåp

Desinfektionsskåpet, som här avbildats, användes för att samtidigt desinficera 50 st. ansiktsskydd eller 2 st. syrgasapparater.

Desinfektionsmedlet är formalin (formaldehyd), vilket förgasas. När desinfektionen avslutats efter ca 45 minuter, neutraliseras formaldehyden med ammoniak.

För Er, som sköter rökskyddsmaterielen rationellt, har ett desinfektionsskåp sin givna plats.

Kontakta oss, så erhåller Ni alla kompletterande uppgifter om desinfektionsskåpen!

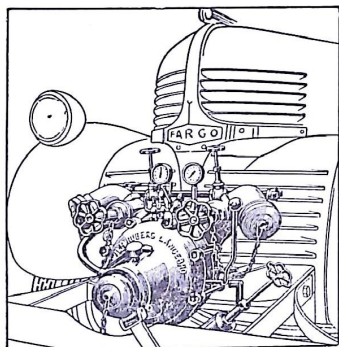

BICAPA
STOCKHOLM

BIRGER CARLSON & Co AB

Kaptensgatan 6 · Telefon (växel): lokalsamtal 67 91 30
STOCKHOLM rikssamtal 62 49 56, 62 49 92

FRONTPUMPAR

för upp till 2000 m/lit.
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakuering,
oljekylning och synkr.
koppling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag

L A N G E B R O

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

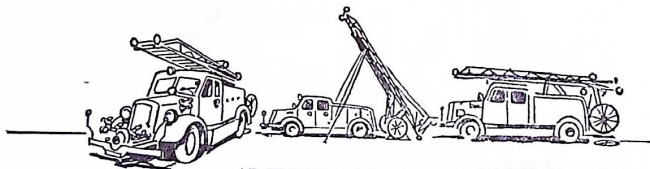

KARLSTADS BRANDKÅR

använder **WI-BE** stegen

Karlstads Brandkår har monterat en WI-BE-stege typ GGF-22 på en av sina senaste brandbilar. Stegen är en helsvetsad stålrörsstege med en max. höjd av 22 m. Godkänd av Kungl. Arbetarskyddsstyrelsen.

För brandkårsbruk ha vi även ett flertal andra stegtyper, av vilka vi speciellt vilja framhålla våra skarvstegar av lättmetall. — Begär offert.

AB WIKSTRAND & BERG · MORA · TEL 430

värmen stiger så att luftens fuktighet avtager brukar det vid 10—11-tiden bli ny fart på den under natten slumrande skogsbranden och stora krafter erfordras då för att trygga gränserna. Saknas erforderliga resurser här till på grund av bristande tillgång på folk, motorsprutor och redskap är det fara värt att branden ånyo blossar upp med full styrka och då blir svår att hejda. För att förhindra dylika onödiga skador böra följande åtgärder vidtagas.

När skogsbranden på något avsnitt begränsas, säkras eldgränsen genom att med ruskor sopa av markytan i själva gränsen så att man får ett bälte av ett par meters bredd fritt från bränder och glöd, varjämte branddike grävs. Om motorspruta och utlagd slang finnes på platsen är lämpligt att blöta upp eldgränsen till en bredd av c:a 0,5 meter.

Har elden på kvällen neddämpats och eldgränsen säkrats, skall så snart det blivit ljus på morgonen allt tillgängligt manskap insättas för eftersläckning av brandfältet. Gör man inte detta riskerar man att branden ånyo tar fart och åter går fram med full styrka. Eftersläckningen bedrivs koncentriskt från gränsen mot områdets mitt. Därvid kväves den eld, som på vissa punkter finnes kvar. Det bör emellertid uttryckligen framhållas att det är onödigt och av kostnadsskäl olämpligt, att med vatten genomdränka hela brandfältet, om detta icke är av mindre omfattning och vatten finnes nära tillhands.

Först sedan grundlig avsläckning av kvarvarande bränder såsom pyrande stubbar o. d. ägt rum hemförlovas släckningsmanskapet efter hand med kvarlämnande av efterbevakning.

För den, som är intresserad av skogsbrandsläckning, är det av intresse att studera den redogörelse för den stora skogsbranden på Gotland år 1950, som är införd i Brandkärstidskrift, häftet nr 9/1951. Denna skildring, som ger en utmärkt belysning till vad ovan framhållits, visar på ett åskådligt sätt alla de åtgärder, som lämpligen kunna vidtagas för att bekämpa en storbrand. Men av redogörelsen framgår också att vissa brister fanns i brandförsvaret, delvis beroende på släckningsbefällets ringa erfarenhet. "Framför allt saknades på de flesta håll erfarenhet" skriver författaren.

Branden utbröt den 5 juni 1950 kl. 11.00. Så gott som genast tillkallades brandkår och annan släckningshjälp. Fr. o. m. kl. 14.00 in-

sattes efter hand militära förband till en styrka av 300 man. Sista kontingenten anlände kl. 19.30. Här göres nu den första felbedömningen. "Men ungefär vid denna tidpunkt bedömdes läget sålunda, att den första kontingenten beordrades återvända till sin kasern" står det i redogörelsen. Denna åtgärd motiveras med att elden mojnade på kvällen och elden syntes slockna, alltså en synvilla, som återkommer vid de flesta skogsbränder.

Ledningen själv tycks emellertid snart ha kommit underfund med att denna hemförloving var förhastad såsom framgår av följande uttalande: "Bristen på personal medgav då ej att brandgränserna definitivt säkrades, ej heller kunde hela brandgränsen på norra sidan bevakas". Trots att dessa betydelsefulla åtgärder icke vidtagits, hemsändes militären, 225 man, följande dag den 6 juni. Huruvida övrigt släckningsmanskap kvarstannat på brandplatsen angives icke i redogörelsen.

Hur situationen sedan utvecklade sig framgår av följande beskrivning: "Dagen därpå, den 7, blossade elden åter upp i kvarlevande brandhårdar. Den tidigare branden hade gått hastigt fram och det fanns rikligt med brännbart material inom det avbrända området. Dessutom hade, av skäl, som tidigare framlagts, brandgränserna ej kunnat säkras. Någon släckning hade ej kunnat ske, ja, hela det avbrända området hade inte ens tillfredsställande kunnat bevakas. I den starka västliga vinden gick elden fram med stor hastighet."

Klockan 15.00 denna dag förordnade länsstyrelsen särskild befälhavare.

Klockan 18.00 var elden begränsad. Släckningsmanskapet uppgick då till omkring 1.100 man.

Sammanfattning.

Vad här anförts är icke avsett att utgöra kritik av släckningsarbetets ledning utan kan vara till nytta för brandbefäl och brandmanskap, som sakna erfarenhet i hithörande frågor. Det är av stort värde att taga del av den i Brandkärstidskrift införda redogörelsen även med hänsyn till alla de effektiva åtgärder, som vidtagits för brandens bekämpande, och de värdefulla förslag som där framställts.

Såsom en sammanfattning av vad ovan anförts kan efterföljande P. M. vara till ledning:

Med "brandkonsulenten" på Jylland

v. Brandchef B. Jadö har som Riksförbundets stipendiat gjort en studieresa i Danmark och lämnar här redogörelse för resan.

Vid en resa, som undertecknad företog i södra och mellersta Jylland under sommaren 1951, studerades hur brandkårerna därstädes äro organiserade och rustade mot den röde hanen.

Resan upplades tillsammans med Dansk Brandværnskommitté, som gjorde allt för att jag skulle få se och vara med om så mycket som möjligt. Inom parentes vill jag särskilt framhålla den stora nytta ovannämnda kommitté gör med sina fyra årliga inspektioner vid anslutna industrier. Dessa har dessutom möjligheter att inhämta upplysningar av kommitténs 14 heltidsanställda ingenjörer, som genom sin tjänst som "ständiga brandsynerörrättare" givetvis få en rik erfarenhet.

Frivilliga brandkårer på Jylland.

Från Köpenhamn ställes färden mot Sydjylland, närmare bestämt Sønderborg. Alla brandkårer i denna del av landet — även städernas — äro frivilliga. Man har som regel ingen man anställd, oaktat man har mycket materiel och många gånger mycket dyrbar sådan. På en del håll förfogade man dessutom över stora nybyggda brandstationer med allt vad därtill hörer, ibland t. o. m. bostäder för såväl befäl som manskap.

Brandväsendet var uppbyggt efter så gott som tyskt mönster. Antalet man var mycket stort, ibland ända upp mot 100 frivilliga, och hela organisationen skiljer sig från den i övriga delen av landet. Så gott som varje kommun har sin brandkår, och antalet kårer blir därför i denna landsända mycket stort. Oftast har brandkårerna, även sådana på egentliga lands-

P. M.

angående skogsbrandsläckning.

A. Förberedande åtgärder.

1. Uttagning av uppbådare, skogsbrandförmän och beredskapsmän.
2. Komplettering av skogsbrandrullorna, som sedan överlämnas till vederbörande uppbådare och skogsbrandförmän.
3. Till nämnda personal utdelas även kartor.
4. Skogsbrandsläckningsredskapen, där även förbandslåda skall finnas, inspekteras och kompletteras.
5. Övningar igångsätts med den uttagna skogsbrandsläckningspersonalen.
6. Deltagare sändes till av Statens Brandskola anordnade utbildningskurser.
7. Förteckning upprättas å telefonnummer till
  - uppbådare,
  - skogsbrandförmän,
  - brandkår i egen kommun,
  - brandkårer att tillkalla vid storbrand,
  - större redskapsdepåer,
  - landsfiskalen,
  - läns (skogs)brandinspektören.

B. Åtgärder vid storbrand.

1. Alarmering av brandkår i kommunen, släckningsstyrkor i kommunen, främmande brandkårer, släckningsstyrkor från närliggande kommuner, militär trupp.
2. Åtgärder för anskaffande av redskap.
3. Order angående brandstyrkornas samlingsplatser och gruppering.
4. Meddelande till och telefonförbindelse med polismyndigheten.
5. Ordning av trafiken (med tillhjälp av polis).
6. Ordning av förplägnad, eventuellt även av dricksvatten eller dricka.
7. Säkring av vunna eldgränser.
8. Manskapets avlösning.
9. Eftersläckning.
10. Hemsändning av släckningsmanskapets huvuddel.
11. Efterbevakning.
12. Rapport och redovisning av släckningskostnader till länsstyrelsen.

CALMUS KONTROLLSTATIV

(pat. sökt)

möjliggör en **ständig, effektiv** kontroll av Edra kolsyreanläggningar.

*Kontrollstativ
för typerna 1 1/2 och 3*

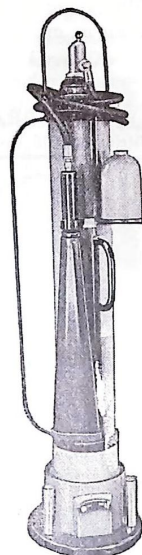
Varje man kan varje ögonblick konstatera om brandberedskapen är fullgod.

Högsta säkerhet för funktion.

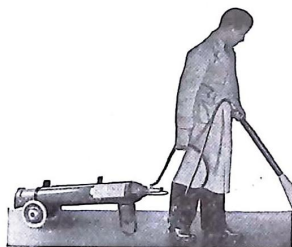
Sparar tid och arbete.

Skapar ordning.

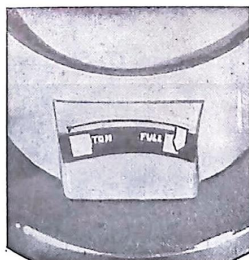
B
E
G
Ä
R

O
F
F
E
R
T

*Kontrollstativ
för typerna 6, 8 och 10*

*Liggande arbetsläge
= rätt arbetsläge
Lättransporterad enmansapparat*

*En visare markerar
"FULL" - "TOM" och
mellanlägen*

AKTIEBOLAGET CALMUS

ERIKSBERGSGATAN 38

STOCKHOLM

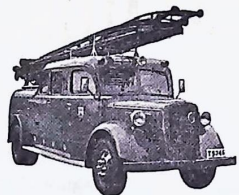
Tel. 20 10 21, 20 10 32

Automatiska kolsyreanläggningar — Automatiskt brandalarm

BRANDBILAR — AMBULANSER

och SPECIALFORDON för BRANDKÄRER byggas vid vår karosseriverkstad i önskat utförande.

Försäljning av alla slags förekommande brandredskap. Tillverkning av: *Slangväskor, slanglådor och vattentankar m. m.*

(Begär offert!)

BRANDSKYDDSTEKNISKA BYRAN, KALMAR

Ulfeldsgatan 16

Tel 129 76 - verkst. 161 76

NYTT HJÄLMAR NYTT MED STÄLLBAR INREDNING

Hjälmen kan inställas för 4 storlekar samt delar därav. Mjuk anliggningsrem som passar alla huvudformer och håller hjälmen stadigt på huvudet utan att trycka. Hjälmen är krymp- och rostfri. *Patentsökt.* Våra lättmetallshjälmar har 3 gånger bättre värmeskydd än lackerade

stålhelmar. Ca 33.000 hjälmar sålda de senaste 12 åren. Finnas för omgående leverans. Gamla hjälmar, även av andra fabrikat, kunna förse med vår nya inredning.

Jonsereds linnenlang samt all övrig brandmateriel till lägsta priser.

BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad — Tel. 3333

Knappar, Möss- och Medlemsmärken

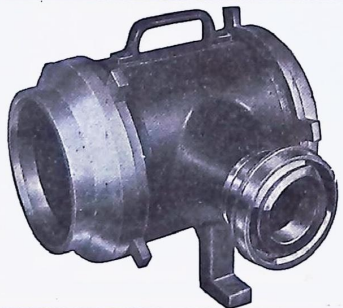
för Svenska Brandkärernas Riksförbund

C. C. Sporrang & Co.

Kungsgatan 17, Stockholm 7

Telefon 22 56 60

AMASON

för snabb och effektiv
SLANGTVÄTT

samt all övrig

BRANDMATERIEL

från

MOLIN & WESTBERG

Mäster Johansgatan 5 MALMÖ Tel. 388 40, 759 12

Specialfirma i brandredskap

bygden, musikkår. Det är en ära att vara med i brandkåren och om någon bryter mot givna föreskrifter, medför detta obehagligt avsked. För övrigt är det inte alls ovanligt, att brandkåren tågar genom samhället med musik i spetsen. Det händer till och med att brandkåren paraderar vid högtidliga tillfällen, såsom t. ex. då kungen besöker orten. På grund av kårens stora numerär har man den personliga utrustningen i sina bostäder och mera sällan på brandstationen eller på något fordon. I händelse av alarm beger man sig till eldstället i vad man för tillfället har på sig.

Mycket ofta påträffades i dessa trakter kvarlämnad tysk materiel, som nu disponerades av danskarna. Sålunda såg jag ett par f. d. tyska hypermoderna brandbilar i utomordentligt skick med vattentankar och pumpar m. m. Den tyska materielen hade omhändertagits av staten och sålts åt kommunerna till mycket låga priser. Beträffande övrig materiel vill jag hänvisa till ett sammandrag i slutet av denna redogörelse.

Kostnaderna för brandförsvaret finansieras så att kommunerna betala större utgifter såsom byggnader, inköp av dyrare materiel o. d. Vid uttryckningar skrivs räkning enligt fastställd taxa direkt på det försäkringsbolag, som är försäkringsgivare, varav bl. a. följande må framhållas:

	å-pris
meter utlagd brandslang (intill 200 m)	kr. 0: 35
" " " (200—500 m)	" 0: 25
" " " (över 500 m)	" 0: 15
första pumptim. m. mtrspruta intill 250 l/m	" 12: —
efterfölj. " " " " 250 " " "	" 10: —
första " " " " över 250 " " "	" 25: —
andra " " " " 250 " " "	" 20: —
efterfölj. " " " " 250 " " "	" 15: —

På samtliga utgifter lägges därefter tyrdids-tillägg med för dagen gällande procent.

Avtal om inbördes släckningshjälp är som regel träffad mellan närliggande kommuner. Även om mindre samhällen har ordnat sin eld-släckning genom avtal, har man dessutom ordnat med ett förstahandsingripande bestående av handkraftsprutor.

Den frivilliga idén av stor betydelse.

Det fanns inte någon risk att materielen på grund av att fast anställd personal saknades skulle vara i dåligt skick, då intresset för brandförsvaret bland de friv. brandmännen var synnerligen stort. Brandkåren var deras stora hobby

o. många gånger enda fritidsintresse. På brandstationen vistades man flera kvällar i veckan och höll materielen i ordning samt övade utan någon som helst tanke på ersättning. *Den frivilliga idén har utan tvivel stor betydelse. Detta är en erfarenhet, som jag också vunnit i Skåne just i dessa tider. I samband med kommun-sammanslagningen förenar man ibland såväl frivilliga som borgarbrandkårer. Där kårerna nu äro frivilliga vill personalen inte lämna detta under motivering, att intresset bättre hålles vid liv med nuvarande organisation. Man får visserligen ingen eller ringa ersättning, men brandkåren blir liksom "mera ens egen".*

Namneligen uttaget manskap i Mellan-jylland.

Från Sydjylland ställdes färdn till Mellan-jylland med Århus som närmaste mål. Härifrån gjordes mindre rundturer och bland annat deltog jag vid en inspektionsresa, som distriktsbrandinspektören för denna landsända gjorde. Distriktsbrandinspektör motsvarar i stort ett mellanting mellan våra länsbrandin-spektörer och brandkonsulenter.

I denna del av Danmark är organisationen helt annorlunda upplagd. Städerna ha fast anställd personal och på landsbygden har man namneligen uttagit manskap för att betjäna materielen till ett första ingripande. Denna består av handkraftsprutor eller något i stil med våra blockpumpverk. Någon tyngre brandmateriel har icke kommunerna och därför ej heller några brandkårer, utan här är avtal om släckningshjälp träffad med antingen närmaste stad eller någon av räddningsorganisationerna. Som bekant förfoga dessa över tyngre materiel och fast anställd personal i stort sett efter samma mönster som en heltidsanställd brandkår.

Inspektionsresan avsåg därför i stort att kontrollera, att den uttagna personalen fanns på plats och att personalen visste hur den lätta materielen hanterades och var den förvarades samt en kontroll av att handkraftsprutorna verkligen fungerade. Vidare orienterades om hur vattenförsörjningen var ordnad för såväl förstahandsingripandet som när hjälpavdelning kom med sin tyngre materiel.

Utbildning.

Vad som särskilt intresserade mig utöver organisationen var hur landsbygdens brandmän ordnat med sin utbildning samt brandmaterielen på landsbygdsbrandkårens.

Avlägg prov för brandförvarsmärket!

Så gott som all utbildning äger rum i Köpenhamn. Detta gäller även kortare kurser såsom för sprutskötare och i rökskydd. Tiden för dessa "korta" kurser är emellertid hela åtta dagar.

Några speciella kurser för brandsyneförrettare hållas icke, då brandsynen på landsbygden i Danmark icke vållar samma svårigheter som hos oss. Under brandsynen på landet faller endast sådant som rör brand. Eldstäder och rökgångar och vad därtill hörer kontrolleras av skorstensfejaren. Föreskrifterna ang. garage faller ej under brandsynen. Garaget hör till den fasta egendomen och klaras därför av byggnadsinspektörer, och dessa ha också sin uppmärksamhet riktad på rum eller bostäder belägna ett par trappor upp, där det erfordras livräddningsanordningar. Föreligger uppenbar brandfara och brandchefen på landet är villrådig, söker han kontakt med distriktsbrandinspektören, som hjälper honom tillrätta. Besiktningar av eldfarliga oljor och liknande handhaves av polisen.

Oaktat således brandsynen icke vållar större svårigheter måste emellertid den, som skall bli brandchef eller vice brandchef på landet, ha förvärvat erforderlig kompetens i form av en kurs på 12—14 dagar i Köpenhamn. Såsom framgår av ovanstående gäller detta främst i Sydjylland, där det är gott om brandkärer. I Mellanjylland är, som ovan anförts, så gott som all eldsläckning ordnad genom avtal. Beträffande brandsynen är förhållandet detsamma i båda landsdelarna.

Övning med personalen hållas minst en gång i månaden vid de frivilliga brandkärerna. Brandchefen i Sønderborg — ej fast anställd utan till yrket bagaremästare — fungerade även som distriktsbrandinspektör och hjälpte som sådan till med frågor angående organisation och utrustning samt hjälpte de frivilliga kärerna med övningar. Denne man ägnade all ledig tid åt de frivilliga brandkärerna, och som ett litet exempel på hans intresse vill jag särskilt framhålla, att han i sin privata personbil låtit installera såväl röda strålkastare som siren på egen bekostnad. Han handhade således allt organisatoriskt samt även konsulentuppgifter vid ett stort antal brandkärer, medan hans fast anställda kollega i Århus endast hade att kontrollera, att kommunerna klarat sitt brandförsvaret genom avtal, samt inspektera lättare brandmateriel och vattentäcker.

Beträffande brandkärernas lokaler var skillnaden mycket stor. Nybyggda brandstationer av

sten med värme och alla moderniteter fanns där det var frivilliga brandkärer medan exempelvis Århus med över 100.000 innevånare hade en gammal station och enligt uppgift mycket dåligt med utrymme. Samma skillnad kunde iakttagas på landsbygden.

Brandmaterielen.

Mest förvånad blir man, då man studerar brandmaterielen. Här i Sverige äro vi vana vid att även landsbygdens brandkärer i stor utsträckning skaffat sig täckta fordon med fasta pumpar och vattentankar. Dylika moderniteter påträffades mycket sällan. Överlag voro fordonen gamla. Som regel hade landsbygdens brandkärer inköpt utrangerade bilar från någon stad eller räddningsorganisation. Många gånger voro de således relativt hårt slitna.

Vad beträffar den tyngre materielen är det emellertid ingen tvekan om att de danska landsbygdsbrandkärerna åtminstone i ett avseende ha det avsevärt mycket bättre förspant än våra. Överallt, även där det var som sämst med allt annat, hade man utomordentlig slangmateriel, nämligen gummerad 3" slang. Vad detta betyder inses lätt, då man räknar med att tryckförlusten från 3" (76 mm) till vår normalslang 2 1/2" (63 mm) på denna halva tum sjunker med hälften. När sedan slangen dessutom är gummerad behöver man endast räkna med en friktionsförlust på en fjärdedel. Ytterligare en avgjord fördel vinnes, då man kan köra motorsprutan med avsevärt lägre tryck. Man sparar pumpmaterielen och slangen skyddas genom att man kan köra med lägre tryck. Man hör ofta talas om besvärligheterna med 3" gummerad slang. Den är tung och klumpig och måste vårdas noga. Vad beträffar tyngden, så användes väl i de flesta fall slangkärror av ett eller annat slag, då det är fråga om längre ledningar eller matarledningar och då spelar viktökningen icke så stor roll. Givetvis måste värden vara noggrann, men det måste den vara även vid "vanlig" slang och att det går att sköta 3" gummerad slang bevisas av att man på flera håll i Jylland inte ens hade tillgång till slangtorn eller slangtvätt, men det oaktat själv skötte om all rengöring och torkning, utan att slangen hade lidit någon skada. För övrigt blir ju ej själva slangen (ytterhöljet) så genomfuktat vid gummerad slang, och den har därför mycket lättare att torka.

Tillgången och beskaffenheten av sprutor

Brandfaran under strejker vid hamnar och järnvägar

Under senaste åren har ett stort antal strejker inträffat i hamnar och vid järnvägar både i västra Europa och i USA. Det kan med säkerhet påstås, att vissa av dessa strejker varit inspirerade av kommunistiska aktioner, bl. a. i syfte att försvåra återuppbyggnaden och upprustningen i Väst Europa.

Huruvida de strejker, som i början av 1951 inträffade i ett antal hamnar i Sverige, även haft kommunistiskt upphov har icke kunnat bevisas och har i detta sammanhang inte något större intresse.

Wilken orsak en sådan strejk innerst inne kan ha, så medför den dock synnerligen allvarliga följder. För varje timme som går utan att lossning och lastning sker i hamnarna gå stora summor till spillo. Många varor kunna bli totalt förstörda enbart genom att de måste ligga för länge. Temperaturskiftningar och öv-

riga väderleksförhållanden kan inverka ofördelaktigt eller skadligt.

Det finns emellertid ännu en fara, som skulle kunna åstadkomma särskilt stora förluster, en fara som ännu icke gjort sig gällande i samband med sagda strejker, nämligen brandfaran.

Ju allvarigare situationen mellan väst och öst tillspetsas, desto större bli riskerna för kommunistledda strejker vid hamnar och järnvägar.

I sådana lägen kan det finnas risker för att de som dirigerar strejkerna i syfte att försvåra upprustning och återuppbyggnad komma att tillgripa sabotage för att åstadkomma den avsedda verkan på snabbaste sätt. Den "naturligaste" och effektivaste formen av sabotage är i så fall brand.

Om eld skulle utbryta i hamnarna i en strejksituation, då hamnområdet i allmänhet är helt utan personal, som skulle kunna hjälpa till

var ungefär densamma som i Sverige. Med anledning av den bättre slangmaterielen kan man nöja sig med mindre sprutor och detta är som regel också förhållandet. Man kör med lägre tryck och pumparnas kapacitet anges vid 6 kg/cm² i stället för 9 kg/cm².

Övrig materiel var ungefär som hos oss. Dimmunstycken började komma. Skumrör fanns på en del håll (kvarlämnade tyska). På andra håll önskade man sådana i stället för skumpumpar.

På ett ställe lade jag särskilt märke till en bra sak på ett grenrör. Man hade till sitt förfogande en fyrhjulsdriven bil, så att man kunde köra ut slangen. Om slangutläggningen ägde rum från eldstället, behövde man inte låsa fast någon man vid grenröret sedan slangen kopplats där. Grenröret var nämligen på undersidan försétt med kraftiga, korta spett av någon dm:s längd och kunde pressas ner i marken, så att det blev sittande även sedan slangen kopplats där och bilen drog ut slangen. Grenröret blev den fasta punkten och därifrån kunde slang samtidigt utläggas från både intag och uttag.

Vad vattenförsörjningen beträffar har man som hos oss i största möjliga utsträckning ut-

nyttjat naturliga vattentag. Där sådana icke funnos, har man byggt branddammar, som bekostats av kommunerna med bidrag från försäkringsbolagen.

Alarmering sker i de allra flesta fall genom tyfon, som regleras genom telegrafverkets försorg. Någon automatisering var ännu ej genomförd på Jylland och något problem att kalla brandkåren fanns icke.

Efter studier på åtskilliga brandkårer får man precis som i Sverige den uppfattningen, att standarden är mycket varierande. Överallt fann jag emellertid, att man ville göra brandkåren så slagkraftig som möjligt med till buds stående medel. Överlag var det egentligen endast fordonsbeståndet, som vållade allvarliga bekymmer. Allt annat gick att ordna, men på inget ställe stack man under stol med att den rullande materielen började bli sliten och behövde ersättas. Man klarade sig emellertid tack vare, i Sydjylland, att man hade gott om folk och många brandkårer och i Mellanjylland genom att man satte sin tillit till städerna och räddningsorganisationerna. Köravstånden voro korta och med de utomordentliga danska vägarna kunde man snabbt vara på plats.

Wilket län avlägger flest prov för brandförsvarsmärket under året?

med att flytta undan sådana varor, vagnar och dylikt, som hotas av elden, bli riskerna för eldens snabba spridning och storbrand i varorna och kanske även bland båtarna särskilt stora.

Även om kanske ett antal strejkande stuveriarbetare uppehåller sig i hamnen eller i dess närhet, är det dock föga troligt, att de låta övertala sig att hjälpa till med att flytta undan varor, som äro hotade i sådan situation.

Att brandkärer, fartygsbesättningar, tullpersonal och polis ingriper är nog självklart, men dessa kategorier måste koncentrera sig på sitt ordinarie arbete: att bekämpa elden, att skydda — eller vid behov flytta sitt fartyg från hotad plats vid kajen —, att se till att inga stölder begås, att hålla nyfikna på avstånd etc.

Men i sådana situationer saknas det säkert personal, som har kunskaper och är tränad på att flytta undan hotade varor som lagrats på kajerna, i packhusen eller förvaras i järnvägsvarnarna.

Och att det kan brinna bra i hamnarna både på fartyg och i magasin och att stora värden då gå till spillo har vi många exempel på.

Den stora fartygsbranden i Le Havres hamn strax före andra världskrigets utbrott förstörde t. ex. helt den franska oceanångaren "la Fayette".

Branden på franska atlantångaren "Normandie" i New Yorks hamn under kriget medförde, att den dyrbara atlantjätten, värd åtskilliga miljoner kronor, helt måste skrotas ner.

Magasinsbranden i en hamn i Holland för några år sedan, då bl. a. ägg och smör för 15 miljoner kronor gick till spillo, återverkade på försörjningen i Västeuropa.

Vid branden i ett av magasinerna i Göteborgs frihamn strax efter krigsslutet spolieerde också stora värden, bl. a. en del från USA och England importerade vetenskapliga instrument.

Motåtgärder.

Vad kan man då göra för att minska skadorna av brand, som utbryter i en hamn i samband med strejk?

Vid besvarandet av denna fråga måste man helt bortse från alla sådana fakta, som skulle ha kunnat underlätta brandskyddet, om hamnen från början byggts med beaktande av det byggnadstekniska brandskyddet.

Man måste med andra ord i denna fråga ta

hamnen sådan som den nu är och sannolikt kommer att vara under många år framåt.

Uppstaplningen av varorna på kaj och i magasin bör göras så, att känsliga varor beredas särskilt skydd i magasin samtidigt som de där uppläggas så, att man lätt kan komma åt dem för utflyttning, om eld skulle uppstå i magasinet.

Fria mellanrum ("gator") mellan varorna underlätta brandkårens arbete och minska riskerna för att elden skall hoppa över till nästa "kvarter". Undanflyttning går också lättare, om så skulle behöva ske.

Bevakningen i hamnarna under strejker är särskilt betydelsefull. Inte endast tull och polis till fots bör anlitas i kritiska situationer. Radiobilar äro av särskilt värde dels genom sin lättrolighet, dels genom sin direkta radioförbindelse till polisstationen och därmed även till brandkåren.

Genom anlåtande av nattvaktsbolag o. d. organisationer kan man vid behov få ytterligare bevakningspersonal till hamnen för att snabbt upptäcka och ingripa mot en brand.

Det är nog också välbetänkt, att brandkåren tar sig en titt på hur det ser ut i hamnen för att redan i förväg vara orienterad om det aktuella läget i hamnen både från landsidan och från sjösidan. Stationerandet av vissa enheter i hamnen eller dess närhet kanske kan ifrågakomma.

Även om militär personal väl knappast kan användas som kranskötare o. d., så bör man dock tänka sig in i de uppgifter, som kunna komma att tilldelas en militär avdelning, nämligen att i samband med brand ingripa för att snabbt flytta bort hotade varor.

Att civilförsvarspersonal kan komma att behövas till sådant arbete är kanske någonting för civilförsvarsmyndigheterna att tänka på?

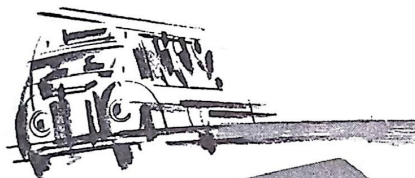
Och hur ställer det sig med allmänna förfogandelagen i ett fall som detta?

Motsvarande problem gör sig gällande under strejker vid järnvägarna.

I frågor av så pass stor betydelse som dessa gäller det att i tid väcka alla goda krafter till gemensam ansträngning för att förebygga att svårersättliga och dyrbara varor förstöras genom brand, som uppstår under strejker i våra hamnar och vid våra järnvägar.

Per Lindgren.

LIKA SNABBT I ~~ALLA~~ LED!

SNABBTELEFON

Detta vinner man med högtalaralarmering

Alarmering kan ske med tonfrekvens över högtalarna.

Kodsignaler angivande olika art av uttryckning kan utsändas över samtliga högtalare eller grupper av högtalare.

Efter larmsignalerna kan telegrafvakten genom anläggningen lämna närmare detaljer om utryckningen.

Anläggningen kan användas för underhållning av manskapet med radiomusik etc., varvid dock larmsignaler har automatisk prioritet.

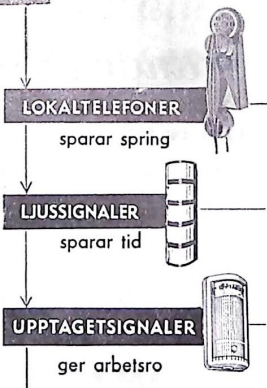
Anläggningen kan användas för personsökning.

Med lös mikrofon på t. ex. gård el er i gymnastiksal kan anläggningen användas för instruktionsföredrag.

ger snabbkontakt

De flesta brandtelegrafanläggningar i Sverige är levererade av L M ERICSSON.

Men även för de interna uppgifterna på brandstationerna har "L M":s erfarenhet tagits i anspråk. Det är nödvändigt att inom en brandstation anordningar för alarmering och ordergivning får en i alla avseenden effektiv planering och funktionering. Också på detta område kan L M ERICSSON bygga på grundlig erfarenhet, och har under årens lopp utfört anläggningar på stationer av alla storleksordningar.

L M ERICSSONS FÖRSÄLJNINGSAKTIEBOLAG

Södra Kungstornet, Box 877, STOCKHOLM 1, Tel. 22 31 00 - GÖTEBORG, St. Badhusgatan 20, Tel. 17 09 90 - MALMÖ, St. Nygatan 27 B, Tel. 711 60 - SUNDSVALL, Rådhusgatan 1, Tel. 559,90

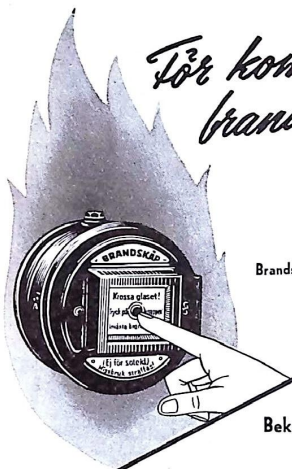

SIEMENS
BRANDTELEGRAFER

*För kommunal
brandalarm*

Central för brand-
skåp — med regi-
strering och optisk
signalering av
brandskåpets nr.]

Brandskåp

Kommunala brand-
telegrafer enligt moderna system.

Bekväm anpassning för olika driftförhållanden.

SIEMENS

T 22A

STOCKHOLM - GÖTEBORG - MALMÖ - SUNDSVALL - NORRKÖPING - SKELLEFTEÅ - ÖREBRO - KARLSTAD - JÖNKÖPING

Brandchefer

Har Ni tänkt på att skydda Edra egna anläggningar mot eldsvåda?

Senast i december 1950 drabbades en brandstation av eld.

Låt därför installera AUTOMATISKT BRANDALARM SYSTEM
TJEDER.

Vi utarbeta utan kostnad eller förbindelse för Er en offert, om vi
erhålla ritningar över de byggnader, som Ni önskar skyddade.

AUTOMATISKT BRANDALARM AB

Stockholm

MALMKÖPING

Göteborg

tel 338 växel

Av försäkringsbolagen godkänd anläggningsfirma

Kopplingstavla för demonstration av ledningsfel i elinstallationer

Den demonstrationstavla, som synes på bilden, har konstruerats av elverkschefen Lundgren i Trollhättan.

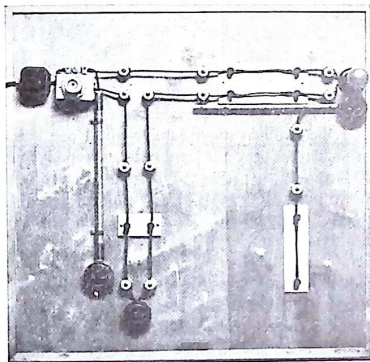
Tavlan framställer schematiskt en vanlig belysningsinstallation.

De fel, som kan åskådliggöras, är

a) verkan av förhöjt motstånd i den normala strömkretsen (dåligt utförda skarvar, ej åtdragna skruvar i skarvdosor, för kläna anslutningar),

b) verkan av avledning till jord (strömmen på avvägar),

c) verkan av överledning i strömbrytarled-

ningen (kan förekomma i fuktiga lokaler, la-
dugårdar m. fl.),

d) verkan av kortslutning.

Tavlan har av oss använts vid brandsynkurser, kat. III kurser m. fl. Genom sin överskåd-
lighet ger den en god insikt i de risker en el-
installation kan medföra för uppkomst av elds-
vådor och olycksfall.

Förutom demonstration av tavlan bör man
även visa olika elektriska ledningar och appa-
rater, såväl bristfälliga anordningar som full-
goda. Vid brandsyner och eldsvådor kan man
med lite samlarnit få ihop åtskilligt av intresse.

Det torde vara relativt lätt att få en elektriker
att tillverka en demonstrationstavla. Beskrivning
och kopplingschema kan erhållas från
Riksförbundets kansli. Yrkeskolan i Trollhät-

tan har gjort våra tavlor och har nu blivit färdig
med ytterligare 10 st., vilka beställdes vid
konsulentmötet. Flera kan tillverkas. Pris 70 kr.,
vartill kommer kostnad för emballage och frakt.

Det vore glädjande om man i allmänhet ville
ägna större intresse åt elproblemen. Med ökade
kunskaper har brandpersonalen större möjlig-
heter att vid brandsyn undanröja eventuella ris-
ker med elinstallationerna. Vid eldsvådor kan
större kunskaper även bidra till en bättre
brandsorsaksundersökning — en viktig faktor i
det förebyggande brandskyddet.

Det vore sannerligen på tiden, att man sluta
med att tro, att alla mer eller mindre oför-
klarliga eldsvådor beror på "kortslutning".

Yngve Engkvist.

TYFON
alarm-
apparater

Drivas från fri-
stående behållare
eller bofintlig
tryckluftledning.

Stor hörbarhet.
Ringa luftförbruk-
ning. Oberoende
av elström.

%

Begär
prospekt
nr 408

Grundat
1840

KOCKUMS
MEKANISKA VERKSTADS AB · MALMÖ

Kungörelse om Riksförbundets studiestipendier 1952

Svenska Brandkärernas Riksförbund utdelar för år 1952 studiestipendier till ett sammanlagt belopp av kr. 1.500:—.

Stipendierna få sökas av brandbefäl och brandmän vid brandkårer anslutna till Riksförbundet samt brandkonsulenter.

Stipendierna äro avsedda dels till studier i och för höjande av den personliga yrkesskickligheten, dels till studier av sådana förhållanden inom brandväsendet, som kunna bliva till gagn för Riksförbundets verksamhet.

Studierna böra fullgöras vid in- eller utländsk brandkår eller institution där goda lärdomar för avsett ändamål kunna inhämtas, vid utbildningskolor eller specialkurser för brand-

väsendet, vid utländska brandtekniska anstalter e. dyl. Stipendier skola sökas hos Svenska Brandkärernas Riksförbunds Verkställande Utskott, Jakobsgatan 14, Stockholm C, senast den 30 april 1952.

Stipendiat skall i ansökan uppgiva födelseår, nuvarande anställning, vad de avsedda studierna skola omfatta, plats och tid för deras bedrivande samt beräknade kostnader. Till ansökan skall bifogas meritförteckning ävensom tillstyrkande utlåtande från vederbörande brandchef, brandstyrelse eller styrelse för brandkårsförening eller brandkårsförbund.

Senast två månader efter studiernas avslutande skall studieberättelse ingivas till V. U.

Grunder för utdelning av Riksförbundets stipendier

Stipendierna avse att bereda personal vid landets till Riksförbundet anslutna brandkårer eller brandkårsförbund möjligheter till utbildning genom studier, som höja den personliga yrkesdugligheten och därmed bliva till gagn för brandkärerna eller äro av betydelse för Riksförbundets allmänna verksamhet.

Studierna böra fullgöras vid in- eller utländsk brandkår eller institution, där goda lärdomar för avsett ändamål kunna inhämtas, vid utbildningskolor eller specialkurser för brandväsendet, vid utländska brandtekniska anstalter el. dyl.

Stipendieutdelningen kungöres i "Brandkärstidskrift" minst en månad före ansökningstidens utgång med angivande av stipendiernas ändamål och den tid, inom vilken ansökningarna skola vara inkomna till V. U. Sökande äro skyldiga att uppgiva ändamål, tid och plats för avsedda studier, att bifoga meritförteckning jämte tillstyrkande utlåtande från vederbörande brandchef, brandstyrelse eller styrelse för brandkårsförening eller brandkårsförbund och att inom två månader efter studiernas fullgörande ingiva studieberättelse till V. U.

Stipendierna kunna utdelas till brandmän och brandbefäl vid brandkårer, anslutna till Riksförbundet, ävensom till brandkonsulenter.

V. U. bestämmer stipendiernas antal och storlek, varvid hänsyn tages till den nytta avsedda studier kunna anses hava för brandväsendet samt till storleken av det till utdelning anslagna beloppet. Om möjligt bör beloppet för varje stipendium bestämmas så, att det täcker de skäliga kostnaderna för resp. studier.

Meddelande om de beslutade stipendierna sker dels i "Brandkärstidskrift", dels genom skrivelser till dem, som utsetts till stipendiater. Beviljat stipendium utbetalas till stipendiaten, när han till V. U. anmält, att han är färdig anträda sin studieresa, och erinras i samband därmed om hans skyldighet att företaga studieresa enligt uppgiven plan samt att inom två månader efter dess avslutning insända studieberättelse till Verkställande Utskottet. Till de sökande, som icke kunnat tilldelas stipendier, återsändes ansökningshandlingarna jämte meddelande att ansökan icke kunnat bifallas.

Befattning som VICE BRANDCHEF tillika BRANDMÄSTARE

vid Söderhamns brandkår kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 maj 1952 eller enligt överenskommelse.

Tjänsten är placerad i 18. lönegraden, statens löneplan ortsgrupp III, vartill kommer ett årsarvode å 500:— kronor. Arligt beklädnadsbidrag å 300:— kronor utgår. Pensionsavgift till S. K. P. betalas av staden.

Kompetensfordringar: Brandstadgan, § 7, 1. mom. Tjänstgöring för löneklassuppliftning skall angivas.

Befattningshavare är skyldig att sedermera bebo tjänstebostad i planerad ny brandstation mot erläggande av fastställd hyra. Läkarintyg efter anfordran.

Till Brandstyrelsen ställd ansökan, åtföljd av åldersbetyg och övriga handlingar, jämte uppgift om tidigaste tillträdesdag, skall vara brandchefen tillhanda senast den 10. april 1952. Upplysningar ang. tjänsten lämnas av brandchefen tel. 2249 samt 2820.

Söderhamn den 10. mars 1952.

BRANDSTYRELSEN.

Den NYA, godkända brandsprutan

“VIGIL”

CO₂ “KUSTOS”

med flytande kolsyra och vatten
(även frostfritt eller s. k. “vätt”, samt skum)

Svensk tillverkning Billig laddning
EN kolsyretub — minst 4 utsprutningar

Brandredskapsfirman

ODENIUS

AKTIEBOLAG

Göteborg

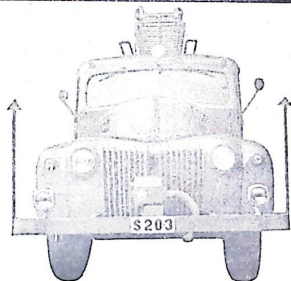
Tel.: 13 69 35
13 69 47
13 15 96

Varför väljer man Tempus Frontpump?

Förutom av ett stort antal brandkårer används Tempus Frontpump även av Domänverket, Fortifikationen och Ingeniörstrupperna, som till en början anskaffat ett 110-tal pumpar. Men vad var utslagsgivande vid köpen? Läs om alla finesser i våra fullständiga prospekt och tekniska informationer. Sänd oss några rader idag så får Ni alla upplysningar omgående.

Visste Ni t. ex. att:

1) Kapaciteten vid 5 kg/cm² och 2.000 r/m är 180—200 lit/min, d. v. s. 2—3 ggr mer än vad andra bilmonterade kugghjuls-pumpar ger.

Tempus Frontpump monterad på tankvagn.

- 2) Den är ögonblickligt självsugande även på över 7 m sughöjd.
- 3) Den har direkt drivning från motorns vevaxel utan remmar. Flexibel koppling.
- 4) Den är avtagbar med ett handgrepp utan verktyg.

AB SVENSKA TEMPUS

KUNGSGATAN 38 — STOCKHOLM — TEL. 111835

Befattningen såsom **vice Brandchef**

i Östersunds stad kungöres härigenom till ansökan ledig att tillträdas om möjligt den 1 juni 1952. Vice brandchefen är skyldig att utan särskild ersättning fullgöra uppdrag såsom sådan även i Frösö köping.

Kompetensvillkor: Brandchefskurs kat. I.

Befattningen är placerad i lönegrad 20 tjänstereglementets löneplan, f. n. ortsgroup 5. Beklädnadsersättning utgår dessutom med f. n. 300 kronor per år. Sökande, som för löneklassuppflyttning önskar tillgodoräkna sig viss tjänstetid eller militärtjänstgöring enligt § 20 tjänstereglementet, skall i ansökan ange detta. Pensionering i S. K. P.

Blivande befattningshavare är skyldig bebo tjänstebostad om 3 rum, kök och badrum, för vilken f. n. erlägges en årlig hyra av 1.518 kronor.

Ansökan åtföljd av bestyrkt tjänste- och meritförteckning och de övriga handlingar, som sökande önskar åberopa, skall, ställd till brandstyrelsen vara inkommen till brandstyrelsen senast den 15 april 1952. Sökande är skyldig att efter anmodan avlämna läkarbetyg enligt fastställt formulär.

BRANDSTYRELSEN.

En befattning som **Brandkapten**

ARBETSFÖRMEDLINGEN

vid Borås brandkår förklaras härmed till ansökan ledig. Sökande skall hava genomgått brandchefskurs kat. I vid Statens brandskola samt hava väl vitsordad praktisk tjänstgöring.

Befattningen är placerad i lönegrad 22. På lönen utgår ett fast dyrtidtillägg på 32—33 % samt dessutom ett ännu ej fastställt rörligt tillägg. Härtill kommer fria uniformspersedlar enligt fastställt beklädnadsplan. Pensionsavgifter betalas av staden.

Till befattningen hör tjänstebostad om 3 rum och kök jämte badrum, för vilken årshyran utgör 1.404 kronor inkl. v och vv.

Blivande befattningshavare torde bl. a. komma att få leda och planlägga arbeten på brandkårens telegrafnät, varför erfarenhet på detta område räknas som merit.

Befattningen tillsättes tills vidare med sex månaders ömsesidig uppsägningstid. Blivande befattningshavare har att i sedvanlig ordning ställa sig till efterrättelse stadens brandordning och reglementen samt de avlönings-, pensions- och andra bestämmelser, som äro eller kunna bliva antagna.

Läkarintyg inlämnas först på anfordran.

Till Brandstyrelsen i Borås ställas ansökningshandlingar, åtföljda av styrkt tjänsteförteckning och åldersbetyg skola senast den 31 mars 1952 vara ingivna till

TJÄNSTEMANNAFÖRMEDLINGEN I BORÅS.

Brandförman

En nyinrättad befattning som brandförman vid Degerfors köpings borgarbrandkår, är till ansökan ledig, att tillträdas med det snaraste efter överenskommelse.

Tjänsten är placerad i 16 lönegraden, ortsgroup 2. Beklädnadsersättning utgår med 528:— kr. varjämte pensionsavgiften helt betalas av köpingen.

Sökanden är skyldig bebo anvisad bostad på brandstationen om två rum och kök.

Befattningshavare är skyldig underkasta sig gällande eller blivande tjänste-, avlönings- och pensionsreglementen, ävenså de ändringar däri som framdeles kan komma att i vederbörlig ordning beslutas.

Till brandstyrelsen ställ ansökan, åtföljd av åldersbetyg och de handlingar sökande önskar åberopa, samt på begäran läkarintyg, skall vara brandchefen tillhanda senast den 10 april 1952.

Närmare upplysningar lämnas av brandchefen i Degerfors, tel. Karlskoga 405 00 el. 401 80.

BRANDSTYRELSEN.

En ordinarie befattning såsom **Brandförman**

vid Örnsköldsviks stads yrkesbrandkår förklaras härmed till ansökan ledig.

Kompetensfordringar enligt 7 § brandstadgan.

Tjänsten är placerad i lönegrad 16 (statens löneplan 1, ortsgroup 4) och är förenad med rätt till pension, varvid pensionsavgifterna betalas av staden. Beklädnadsersättning 420 kr/år.

Den blivande befattningshavaren, som har att ställa sig till efterrättelse stadens brandordning samt tjänste- och pensionsreglementen med de ändringar däri, som kunna komma att beslutas, kommer sedermera att vara skyldig att bebo tjänstebostad i planerad ny brandstation mot erläggande av fastställt hyra.

Till brandstyrelsen ställ ansökan, åtföljd av åldersbetyg och de övriga handlingar, sökanden önskar åberopa, jämte uppgift om familjeförhållanden och tidigaste tillträdesdag, skall vara brandstyrelsen tillhanda senast den 1 april 1952.

Upplysningar angående tjänsten lämnas av vice brandchefen, tel. 2680, 3690.

Örnsköldsvik den 29 januari 1952.

BRANDSTYRELSEN.

Tekniska

SPÖRSMÅL

"Tekniska spörsmål" skall vi ånyo taga upp i tidskriften. Svenska Brandkärernas Riksförbunds Arbetskommission börjar i detta nummer med en beskrivning över en hiss för slangtorn. Red. vädjar emellertid till *just Er*, att Ni snarast insänder beskrivning med bilder över små — och stora — "finesser", som kommit till utförande vid Er kår. Vid varje brandkår finns alltid något gott uppslag att hämta. Det kan vara en fästordning för stege, någon reparationsmateriel, en slangkärra, en alarmeringsdetalj, en provningsanordning för linor — för att endast nämna ett par saker. *Låt andra kärer få del av de små praktiska anordningar, Ni gjort vid Er kår även om Ni tycker det är rena bagateller! Ingen falsk blygsambet!*

Ny hiss för slangtorn

Problemet att hissa upp slang för torkning utan att behöva skicka upp en man högst upp i tornet för att flytta över slangen från hissen till bommarna har vid flera tillfällen varit föremål för experiment, dock med negativa eller i varje fall relativt dyrbara resultat. Nu har det emellertid kommit fram en lösning, som är både enkel i verkningssätt och billig. Upphovsmannen till denna anordning är brandchefen i Skuttunge, E. Vaernulf. Brandchef Vaernulf har tidigare gjort ett flertal brandtekniska konstruktioner. Bl. a. har han ritat den nya brandstationen och konstruerat den nya brandbilen åt sin kommun, båda sakerna med både arkitektoniska och praktiska förtjänster. Slanghissen, som beskrivs här, är bara en av de många finnesserna på brandstationen. Och så beskrivningen.

Bild 1. Slangen hänges upp i en triangel som har en öppning i ena sidan.

Bild 2. Slangen på väg upp mot blocket. Blocket går på en skena i taket och kan med ett par linor dragas fram och tillbaka över slangbommen. Triangeln styrs i sitt högsta läge av blockets sidoplåtar. Slangen kommer därför alltid i rätt läge i förhållande till bommen. Denna senare, som syns till vänster på bilden, har en ändan fri. Den är dessutom något spetsad.

Bild 3. Slangen föres fram till sin plats på bommen. Rullarna på triangeln (se bild 1) gör att slangen säkert kommer grensle över bommen.

Bild 4. När slangen kommit på sin plats, drages triangeln ned med hjälp av hisslinans andra ände, som även den är fästad i triangeln. När man tar ned slangen gör man på motsatt sätt.

Den här visade modellen är endast gjord för en bom rymmande 7 slanglängder. Intet hindrar emellertid att man sätter skenan, på vilken blocket löper, på en travers, så att den kan föras fram över flera parallellt placerade bommar.

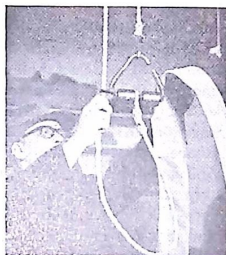

Bild 1.

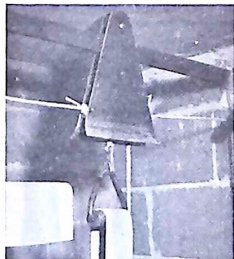

Bild 2.

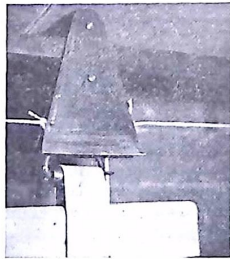

Bild 3.

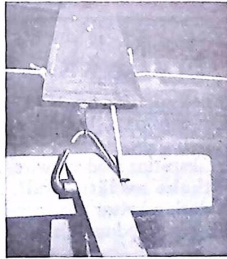

Bild 4.

Statens Brandskola

Följande elever har med godkända betyg genomgått

Brandförmanskurs kat. I (13/8—24/11 1951):

Ove Bjurström, Falun, Bengt Olsson, Gävle, Gösta Johansson, Göteborg, Göte Andersson, Göteborg, Karl Gustav Klarström, Huddinge, Holger Jonsson, Hudiksvall, Kurt Wiberg, Hälsingborg, Sune Jansson, Karlskoga, Carl Dahlman, Landskrona, Tor Wallenstein, Ludvika, Bengt Antonsson, Ludvika, Erik Sjöström, Malmö, Axel Lundell, Malmö, Eric Magnusson, Oskarshamn, Ake Lindh, Solna, Lennart Månsson, Solna, Yngve Engman, Sundsvall, Karl-E. Söderlund, Uppsala, Lars Ekstedt, Vänersborg, Nils Clarén, Ystad.

Brandchefskurs kat. II (17/9—27/10 1951):

Ernst Waern, Arboga, Hans Sylvan, Boden, Bror Månsson, Båstad, Magnus Ahlneck, Eslöv, Erik H. Backlund, Hallstahammar, Karl Pettersson, Hedemora, Ake Thor, Hedemora, Carl Bjurqvist, Iggesund, Rolf Engström, Karlstad, Rolf Lundberg, Karlstad, Axel Rönneru, Karlstad, Rolf Stolpe, Kopparberg, Nils Andersson, Kumla, Erik Lundblom, Närkes-Kvarnatorp, Gustav Hellman, Piteå, Curt E. Camitz, Sala, Sven-Erik Broberg, Solna, Carl-Gust. Stenman, Strömstad, Eric Andersson, Sysslébäck, Harald Hansson, Tollerred, Agne Olsson, Tomelilla, Peter Stein, Visby, Gunnar Svensson, Värnamo, Hans Vikström, Älvsbyn.

Brandmästare- och brandförmanskurs kat. II (26/11—16/12 1951):

Fingal Dahlqvist, Boden, Karl Svensson, Boden, Lars Olof Karlsson, Norrahammar, Sven Fransson, Nybro, Lennart Lundgren, Nässjö, Thure Lindvall, Ronneby, Sven Rolfmark, Ronneby, Sixten Sjögren, Stocksund, Yngve Nilsson, Stocksund, Arne Lindström, Surahammar, Gustaf Ingemar Palmér, Tranås, Bo Bergqvist, Vetlanda.

Bemärkelsedagar

60 år.

- 15/4 Liljebäck, B., Brandchef, Haparanda.
18/4 Hedén, A., Brandchef, Alingsås.
29/4 Nelson, H., Brandchef, Kinna.

50 år.

- 2/4 Gustavsson, E., Brandchef, Söderköping.

40 år.

- 4/4 Jonsson, G. G., Brandmästare, Eskilstuna.

NOTISER

Ärsmöten

28/3 Jämtlands läns Brandkårsförbund i Östersund.

5/4 Västerbottens läns Brandkårsförbund i Skellefteå.

3—4/5 Kalmar läns Brandkårsförbund i Nybro.

10/5 Blekinge läns Brandkårsförbund i Ronneby.

21/5 Östergötlands Brandkårsförbund i Kisa.

22/5 Jönköpings läns Brandkårsförbund i Jönköping.

24/5 Kronobergs läns Brandkårsförbund i Växjö.

27/5 Stockholms läns Brandkårsförbund, Uppsala läns Brandkårsförbund, Södermanlands läns Brandkårsförbund och Västmanlands läns Brandkårsförbund i Stockholm.

7—8/6 Älvsborgs läns Brandkårsförbund i Ed.

22—23/8 Svenska Brandskyddsföreningen och Svenska Brandbefälsförbundet i Gävle.

Till vice brandchef i Huddinge

har utsetts vice brandchefen i Östersund O. G. Hedström.

Nyheter från Brissmans

Manskapslina av NYLON, brottgräns c:a 900 kg., vikt med väska 650 gram. Ruttnar ej, mjuk och smidig även om den är våt samt slitstark.

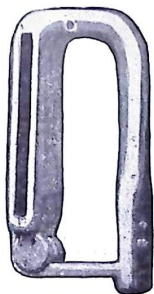
Manskapslina med stålwire, brottgräns 850 kg., stark och eldsäker.

Bälthake av lättmetall, brottgräns 2.520 kg., lätt och rostfri.

Monteringshylsor för brandslangar, vulkaniseringsapparater samt all övrig brandmateriel med kort leveranstid.

Brissmans Brandredskap, Halmstad

Telefon 3333

BESTÄLLNINGSLISTA å litteratur

Antal ex.

<i>Allmänna grunder och förfaringssätt vid eldsläckning</i> , av R. Stridbeck, 1944	å 1: —
<i>Allmänna synpunkter på bebyggelse med hänsyn till brandrisk och släckningsmöjligheter</i> , av R. Götherström, 1945	å 0: 75
<i>Anvisningar för landsbygdens brandsyneförrättare vid utskrivande av brandsyneprotokoll</i> , av E. Rosinander, 1945	å 0: 75
<i>Brandbefälet inför nya byggnadslagstiftningen</i> , av E. Ström, 1948	å 0: 75
<i>Brandfarliga elektriska anordningar</i> , av R. Götherström, 1945	å 0: 75
<i>Brandförsvarshandbok för kraftanläggningar</i> , 1946	å 3: —
<i>Brandpumpar. Funktion och användning</i> , av H. A:son Moberg och K. Brandsjö, 1951	å 1: —
<i>Brandskyddet på lantgårdar</i> , av R. Götherström, 1945	å 0: 75
<i>Brandsyn i offentliga samlingslokaler</i> , av T. Mohlin, 1946	å 0: 50
<i>Brandsyn å industrier</i> , av Chr. Möller, 1945	å 0: 75
<i>Brandsyneprotokoll (148×210 m/m)</i> ; i häften om 50 duplikat	å 2: 75
” (210×297 m/m)	å 0: 06
Minst 100 ex.	å 5: —
” (210×297 m/m) i häften om 25 duplikat	å 3: 25
<i>Eldsläckningslära</i> , av R. Stridbeck och C. Bergström, 1946	häft. å 4: —
	inb. å 6: 50
	å 2: —
<i>Eldsläckningsräkningar</i> , häfte om 20 omgångar, 1950	
<i>Eldsvådors förebyggande. Handledning för brandcheferna i våra mindre samhällen</i> , av R. Stridbeck, 1931	å 0: 50
<i>En brandkår och dess försäkringar (särtryck)</i> , 1949	å 0: 50
<i>Formulär till årsberättelse</i> , block om 20 blad, 1948	å 2: —
<i>Grunder och principer för brandväsendets ordnande i våra samhällen och på landsbygden</i> , av R. Stridbeck, 1942	å 0: 50
<i>Handbok i brandundersökningar</i> , av J. Sundin, 1949	å 5: —
<i>Handbok i oljeeldning</i> , av A. Billberg, 1949	inb. å 16: —
<i>Handeldsläckningsapparater</i> , av S. Westling, 1948	å 0: 25
<i>Handledning i eldsläckningstjänst</i> , av B. Hermanson, 1947	å 3: 50
<i>Hjälpreda för landsbygdens brandsyneförrättare</i> , av V. Tell, 1951	å 1: —
<i>Hydrodynamik</i> , 1936	å 0: 50
<i>Instruktion för motorsprutskötare</i> , av P. Lundgren, 1945	å 0: 75
<i>Lagar och förordningar ang. eldfarliga oljor och explosiva varor</i> , av V. Sommar, 1950	å 0: 50
<i>Motorsprutor och tryckslang i landsbygdens brandförsvar</i> , en redogörelse 1944	å 1: —
<i>Nya förordningen om explosiva varor</i> , av A. Billberg (särtryck), 1949	å 0: 25
<i>Om brandchefens skyldigheter och rättigheter enl. den nya brandlagstiftningen</i> , av A. Ekberg, 1945	å 0: 50
<i>På eldsvådeplatsen</i> , av P. Lundgren, 1942	å 0: 50
<i>Räknesticka för beräkning av vattenmängder m. m.</i> , jämte beskrivning, 1947	å 6: —
<i>Rökskyddsmaterielen vid mindre brandkärer</i> , av V. Sommar, 1948	å 0: 75
<i>SBF:s principritningar</i> , större formatet, 1951	å 12: —
” mindre formatet, 1951	å 8: —
<i>Skogsbrandsläckningens teknik</i> , av R. Hjorth och T. Mohlin, 1951	å 1: 25
<i>Skorstenskonstruktioner</i> , av C. Norman, 1945	å 0: 75
<i>Slangar</i> , 1935	å 0: 50
<i>Uppvärmningsanordningar</i> , av Chr. Möller, 1945	å 0: 75
<i>Utbildningsreglemente för brandkärer</i> , av B. Hildebrand, 1951	häft. å 4: 50
	inb. å 6: 50

OBS! Bladet är perforerat i kanten och kan uttvas!

BILDBAND

till hjälp i utbildningsarbetet.

Nedanstående bildband, som utarbetats av Svenska Brandkårens Riksförbund, visa olika brand- och livräddningsredskaps användning enligt utbildningsreglementet. De åtföljas av textlista till föreläsarens ledning. Beställ här:

Band		Antal ex.
1. Slangutläggning	å 6:—	.....
2. Livräddningsredskap	å 6:—	.....
3. Skarvstegar	å 6:—	.....
4. Motorsprutans angöring vid öppet vatten	å 6:—	.....
5. Vintertjänst	å 9:—	.....
6. Utskjutsstege	å 7:—	.....
7. Brandsläckningstaktik	å 7:—	.....
8. Rökskydd — filterskydd	å 10:—	.....

Rekvirera med användande av detta beställningsblad!

Apparater för visning av bildband finnas vid många av brandkårsförbunden. Dessutom bl. a. vid civilförsvarsförbunden i länen och de större civilförsvarsföreningarna.

REKVISITION

Från Svenska Brandkårens Riksförbund, Jakobsgatan 14, Stockholm C, beställes omstående litteratur (ovanstående bildband) att sändas mot postförskott till

.....
Namn

.....
Titel

.....
Adress

(Obs.! Skriv tydligt, gärna textat)